Rok I. W Krakowie, listopad—grudzień 1922 r. Nr. 11—12

KOMUNIKAT

REFERATU PRZYSPOSOBIENIA REZERW.

ODDZIAŁ III. SZTABU DOWÓDZTWA OKRĘGU KORPUSU NR. V. W KRAKOWIE.

Wychodzi co miesiąc

Adres Redakcji i Administracji: Kraków, D. O. Korp. Oddz. III. Szt. Ref. przysp. rez. ul. Stradom 14, III p. drzwi 90, tel. przez centr. D.O.Korp. L.: 1377, 3543, 3277, 3557., poczem żądać Oddz. III Szt.

Przysposobienie wojskowe młodzieży w Anglji.

(Ciąg dalszy).

e) Wyszkolenie.

Organizacja. Oficerowie muszą być obecni na ćwiczeniach ich szwadronu lub kompanji.

War Office organizuje manewry pułkowe pod kierunkiem oficerów Armji Regularnej, wyznaczonych przez Dowódcę Okręgu.

Wszyscy oficerowie »Starszego Dywizjonu« muszą być obecni na manewrach rocznych w obozach instrukcyjnych. Oficerowie »Młodszego Dywizjonu« są również obecni w stosunku 1 of. na 30 kadetów.

Wyszkolenie odbywa się pod kierownictwem Szefa Sztabu Generalnego za pośrednictwem oficerów oddziału. W »Starszym Dywizjonie« pomocnik szefa oddziału, jako przedstawiciel Sztabu Generalnego, kierując wyszkoleniem, wspomagany jest corocznie w ciągu kilku tygodni przez oficerów Armji Regularnej, przydzielonych do oddziałów korpusu na czas egzaminów semestrowych. W »Młodszym Dywizjonie« oficerowie z sąsiednich oddziałów armji bywają przydzielani celem pomagania w wyszkoleniu.

Zakres wyszkolenia obejmuje:

a) »Parady« ćwiczebne, ćwiczenia fizyczne, służbę polową;

b) Strzelanie;

c) Pobyt w jednym z obozów instrukcyjnych, zoragnizowanych przez korpus.

Kontrola. Każdy oddział ulega raz na rok inspekcji przeprowadzanej przez delegowanego w tym celu przez Szefa Sztabu Generalnego, oficera. Daty tych inspekcji są wyznaczane przez Dyrektora Dep. Wyszkolenia w porozumieniu z oficerami, dowodzącymi oddziałami.

f) Warunki zdatności fizycznej.

»Starszy Dywizjonu«. Kadet, będący w dniu 1. października na ewidencji tego dywizjonu, jest uznany za »zdatnego«, jeżeli odpowiada pewnym wymaganiom fizycznym i jeżeli w ciągu minionego okresu 12-miesięcznego:

1) Wziął udział w 15 ćwiczeniach instrukcyjnych, trwających conajmniej 45 minut każde;

2) Wziął udział w ćwiczeniach strzelania przepisowego;

3) Wziął udział conajmniej w ciągu 10 dni w manewrach w obozie instrukcyjnym i był obecnym na inspekcji rocznej.

»Młodszy Dywizjonu«. Kadet, będący w dniu 1. października na ewidencji i liczący więcej niż 15 lat (14 lat dla uczn, mających wstąpić do szkół wojskowych), jest uznany za »zdatnego«, jeżeli odpowiada warunkom fizycznym i jeżeli:

1) Wziął udział conajmniej w 40 ćwiczeniach instrukcyjnych, trwających przynajmniej po 45 minut każde;

2) Wziął udział w ćwiczeniach władania bronią i strzelania przepisowego;

3) Był obecny na inspekcji rocznej.

Oficer inspektor melduje w swoim raporcie, czy uważa, że kontygens może być w całości uznany jako »zdatny« lub nie.

g) Świadectwa zdatności.

Kadeci mogą otrzymać dwa rodzaje świadectw, zwane A i B, stwierdzające, że wypełnili pewien okres służby czynnej w oddziele i że zdali egzaminy, wymagane dla rodzaju broni, do której ich oddział należy.

Kadet »Młodszego Dywizjonu« może otrzymać tylko świadectwo A dla piechoty. Winien był być uznany za »zdatnego« w ciągu 2 lat i być obecnym conajmniej raz na manewrach w obozie instrukcyjnym.

Kadet »Starszego Dywizjonu« może zdać egzaminy dla otrzymania świadectwa A, jeżeli odbył rok służby czynnej w oddziale.

Kadet, który wstępuje do »Starszego Dywizjonu« po otrzymaniu świadectwa zdatności w »Młodszym Dywizjonie«, może w każdej chwili być dopuszczonym do egzaminu dla otrzymania świadectwa A.

Świadectwa A są udzielane kadetom »Starszego Dywizjonu« wtedy tylko, jeżeli byli uznani za »zdatnych« w ciągu lat 2 i jeżeli podczas jednego z tych 2 lat brali udział w 15 manewrach instrukcyjnych poza przewidzianemi w rozdziale: »warunki zdatności fizycznej«.

Kadet »Starszego Dywizjonu« może w takim razie tylko być dopuszczonym do egzaminu na świadectwo B, jeżeli:

1) Zdał egzamin na świadectwo A;

2) Odbył rok służby czynnej w oddziele.

Kadet nie może otrzymać tego świadectwa przed odbyciem 2 lat służby czynnej, o ile nie był mianowany podczas drugiego roku oficerem Rezerwy Specjalnej lub Armji Terytorjalnej. Podczas jednego z tych dwu lat musi on wziąć udział w 15 manewrach dodatkowych. Kadeci, którzy otrzymali świadectwo B i otrzymali szarżę oficerską w Rezerwie Specjalnej lub Armji Terytorjalnej, korzystają z pewnych przywilejów (ułatwienie dostępu do wyższych szarż lub szkół wojskowych, jednorazową sumę Ł 35).

Pobory. Pobory oficerów O. T. C. 11, równe są poborom oficerów Armji Terytorjalnej, (podczas manewrów i ćwiczeń w obozach instrukcyjnych) przyczem służą im dokumenty podróży wojskowe itp.

h) Zapomogi wypłacane korpusowi.

W »Starszym Dywizjonie«, za każdego kadeta »zdatnego«, wypłacana jest danemu oddziałowi uniwersytetu zapo-

mога roczna w wysokości Ł. 2. Za każdego nowego kadeta »zdatnego«, zaciągniętego powyżej liczby, za którą uniwersytet otrzymał zapomogę na początku roku, uniwersytet pobiera Ł. 1.

Uniwersytet otrzymuje Ł. 5. za każde świadectwo B, otrzymane przez kadeta tego uniwersytetu. W podobny sposób uniwersytet orzymuje oznaczone kwoty za prace wojskowe i postępy w wyszkoleniu swych kadetów.

W »Młodszym Dywizjonie« sytuacja przedstawia się analogicznie ze zmianą tylko wysokości kwot. W każdym razie kwoty te są stosunkowo duże, np. za kadeta, który otrzymał świadectwo A, uniwersytet otrzymuje Ł. 10.

Zapomogi powyższe są przeznaczone na utrzymanie oddziału.

i) **Umundurowanie, broń, ekwipunek.**

Wszystkie jednostki OTC. noszą mundur, zatwierdzony przez War Office. Oznaki miedziane na ramieniu oznaczają oddziały, np. Cambridge, OTC. Uniwersity. Każdy uniwersytet może wybrać sobie oznakę oddziału. Inne oznaki, jak: dobrego strzelca, dobrego wywiadowcy, itp. są identyczne z podobnemi w Armji Terytorjalnej.

Kadeci »zdatni« noszą na rękawie trójkąt biały na tle z czerwonego sukna, kadeci, którzy otrzymali świadectw A i B., noszą 4-ramienną gwiazdę na prawym rękawie, nad oznaką rangi. Dla świadectwa A gwiazda jest z wełny czerwonej, dla świadectwa B. haftowana złotem.

Liczbą oddziałów OTC., znajdujących się obecnie w Zjednoczonem Królestwie, wynosi 163 w szkołach, oraz 21 w uniwersytetach. Oddziały te poświęcają od 2 do 10 godzin wychowaniu wojskowemu. Na skutek propagandy, prowadzonej przez War Office w szkołach średnich, liczba kadetów »Młodszego Dywizjonu«, którzy dobrowolnie doń po wojnie zaciągnęli się, wzrosła z przedwojennej 21.000 do 31.000 obecnie.

Dane statystyczne tyczące »Starszego Dywizjonu« są trudniejsze do ustalenia, gdyż uniwersytety są zapełnione studentami, których znaczna większość była już na wojnie często w szarżach oficerskich, oraz oficerami czynnymi Armji i Marynarki, uczęszczającymi na specjalne wykłady. Rzecz jasna, że zbytecznem byłoby zniewalać ich do przechodzenia kursów wojskowych, których poziom byłby niższy od stopnia wiadomości jakie ci już posiadają.

KORPUS KADETÓW (CADET FORCE)

Skład, organizacja i administracja Korpusów Kadetów. Kompanja lub batałjon kadetów, podobnie jak i wszelki oddział młodzieży, sformowany celem przysposobienia wojskowego, nazywa się »jednostką kadecką«.

Uznaje urzędowo powstanie jednostki odnośne Stowarzyszenie Hrabstwa Armji Terytorjalnej, występując w imieniu »Army Coucil«.

Stowarzyszenie Hrabstwa jest odpowiedzialne za organizację i administrację wszystkich jednostek kadeckich na teryorjum danego hrabstwa. Zadaniem jego jest formowanie nowych oddziałów, mianowanie oficerów dla tych oddziałów, przydzielanie jednostek kadeckich do Armji Terytorjalnej i ogłaszanie zatwierdzonych przez rząd regulaminów. W zakresie wyszkolenia wojskowego oddziałów kadeckich, Stowarzyszenia Hrabstw działają wedle wskazówek generała dowódcy okręgu wojskowego. Stowarzyszenie hrabstwa uznaje jednostkę kadecką ówczas, gdy ta zadośćuczyni następującym wymaganiom:

1. Stan finansów nowopowstałej jednostki zabezpiecza wszystkie jej potrzeby;
2. Jednostka zgadza się podlegać rozkazom stowarzyszenia hrabstwa;
3. Organizacja jednostki umożliwia jej członkom utrzymanie początkowego wychowania wojskowego i fizycznego.

Stowarzyszenia hrabstw są upoważnione do zakupowania od rządu broni, amunicji i ekwipunku dla jednostek kadeckich.

Mundur nie jest obowiązkowy, ale w razie przyjęcia go musi być zrobiony według wzoru, zatwierdzonego dla Armji Terytorjalnej.

Przywileje jednostek kadeckich:

a) obozowanie na terenach państwowych po porozumieniu się z odnośnemi władzami,

b) bezpłatne otrzymanie ze składów wojskowych potrzebnego materjału obozowego,

c) używanie strzelnic, budynków i terenów ćwiczeń wojskowych,

d) bezpłatne otrzymywanie podręczników wojskowych,

e) prawo zakupu od Armji mundurów,

f) korzystanie z ulg kolejowych przy przejazdach służbowych,

g) kadet, zaciągający się do Armji Terytorjalnej przed upływem 6 miesięcy po opuszczeniu swojej jednostki kadeckiej może być zwolniony z części ćwiczeń rekruckich.

Streścił ze źródeł urzędowych
Ign. Wądołkowski, kpt.

O roli oficera instrukcyjnego przysp. rezerw.

O roli oficera instrukcyjnego przysp. rezerw.

Nawiązując do artykułu por. Wyroda o roli oficera instrukcyjnego, umieszczonego w Nr. 5—6 Komunikatu, chcę tu zwrócić uwagę na parę momentów w pracy ofic. instr. jak również w celu wywołania dalszej dyskusji.

Oficer instrukcyjny, by spełniać swoje zadanie przysposobienia wojskowego społeczeństwa, winien starać się opanować swój teren pracy tak, jak żadna może władza tam istniejąca. A mianowicie: musi znać i utrzymywać stosunki z władzami lokalnemi, z wybitniejszemi osobistościami, musi wglądać we wszystkie przejawy życia, trzymać — jak się mówi — rękę na pulsie. Starać się musi wykorzystać każdą nadającą się konjunkturę, by ideę przysposobienia wojskowego narodu wszczepiać wszędzie; przedewszystkiem zaś musi być wszędzie tam, gdzie są zrzeszenia, więc wszelkiego rodzaju organizacje, stowarzyszenia (nie tylko wojskowo-wychowawcze) i szkoły. Zacznę od pracy w szkole, z nią musi być ofic. instr. w najściślejszym kontakcie. O ile zauważy, że np. niema w niej nauczyciela wychowania fizycznego, staraniem swem i wpływami osiągnąć winien to, że lekcje gimnastyki, gry i zabawy winny się odbywać (również sport). Gdzie nie znajdzie się do tego sił ze społeczeństwa cywilnego, ani nie można uzyskać pomocy wojskowej (co do której bardzo ważnym środkiem jej uzyskania prócz drogi urzędowej, jest m. i. apelowanie do ideowych kolegów oficerów) musi być tak przygotowany, by mógł być nie tylko inicjatorem, ale i instruktorem w tej dziedzinie. By tego dokonać musi ofic. instr. stale pogłębiać swe wiadomości z wychowania fizycznego i praktycznie się nim zajmować. Rozumiem ogromny brak nauczycieli wychowania fizycznego, który z biegiem lat dopiero może być zaspokojony. Głównie przez wypuszczenie dostatecznej ilości absolwentów z 3-ech Państw. Kursów wych. fizycznego przy uniwersytetach w Poznaniu, Krakowie i Warszawie. Dla uzyskania tymczasem kierowników wychowania fizycznego w organizacjach, czy nawet może w szkołach, ofic. instr. może inicjować w miejscowościach prowincjonalnych wieczorowe kursy wych. fiz., zyskując na kierownika lekarza miejscowego, czy inne siły kompetentne, sam zaś prowadzi gimnastykę, lekką atletykę, czy też i inne przedmioty. Nauralnie, byłby to tylko surogat racjonalnego kursu, jednak np. inteligentniejsi byli wojskowi, po ukończeniu go, mogliby z po-

wodzeniem pełnić obowiązki nauczycieli wych. fiz. do czasu, gdy nie zawita do każdej szkoły, w każdej miejscowości, po kilku faktycznie wykwalifikowanych nauczycieli tej dziedziny. Pamiętać należy, iż jednym z najważniejszych środków przysposobienia wojskowego jest wychowanie fizyczne, jak najszerzej pojęte i stosowane wśród jak najgłębszych mas społeczeństwa.

W porównaniu z zachodem, mamy w tej dziedzinie jeszcze wszystko do zrobienia, albo prawie wszystko, gdyż np. w niektórych krakowskich nawet szkołach średnich nie uprawia się do dziś dnia gimnastyki, tak, że obecni uczniowie 8-ej klasy nie znają zupełnie jej skutków w ogólnym rozwoju swego organizmu. Gdzież wszystkie sporty, cała lekka atletyka, gry i zabawy, które stanowiłyby integralną część wychowania fizycznego, a młodzieży dają tężyznę i zdrowie?

Nam, ofic. instr. z tem trzeba iść w społeczeństwo. Młodzież przyjmuje nas bardzo czętnie; gdy się do niej zwrócimy, rozumie swoje braki na tem polu i chętnie je chce uzupełniać, tylko trzeba jej to ułatwić a rezultaty nie każą na siebie długo czekać.

Dowiadujemy się już zresztą o pewnych tu i tam poczynaniach w tym kierunku, (oby jaknajliczniejsze). Bezsprzecznie, ogromną rolę w propagandzie tej ideji, mogą odgrywać zawody sportowe urządzane przez ofic. instr., o urządzeniu których winni pamiętać, zachęcając do uczestnictwa przez udzielanie nagród, zebranych staraniem Komitetów wych. fizycz. i przysp. wojsk.

Zawody odegrają wybitną rolę, wyprowadzając niejako na światło dzienne lekką atletykę, zachęcając młodzież do uprawiania poszczególnych sprawności, do doskonalenia się i osiągnięcia w szlachetnej rywalizacji jaknajlepszych wyników. Zawody lekko-atletyczne, obejmujące bieg na wszelkie odległości, (w zależności od wieku i rozwinięcia uczestników), skok wzwyż i w dal, rzuty kulą, dyskiem, oszczepem, ma możność urządzać każdy oficer instrukcyjny.

A więc o wychowanie fizyczne winien się troszczyć oficer instrukcyjny przedewszystkiem, aczkolwiek nie przysposabia ono wojskowo bezpośrednio, można by je nazwać raczej przysposobieniem wojskowem na dalszą metę. To też po nawiązaniu kontaktu ze szkołą, Stow. wojsk. Wych. i innemi organizacjami, musi je propagować gdzie tylko się da, najlepiej w formie sportów, gier, zabaw i lekkiej atletyki.

Przez przysp. wojskowe państwo zyskuje nietylko żołnierzy, gotowych do obrony granic w momentach potrzeby, ale i zdrowych, szczęśliwych, wytrwałych pracowników-obywateli. Jednostkę czyni ono zdrowszą, silniejszą fizycznie i moralnie, odporniejszą na codzienny trud i znój.

Sprawności wojskowe jak: strzelanie, nauka o broni, terenoznawstwo, saperka, służba łączn. itd., zapoznają młodzież z pewnym działem mechaniki, ćwiczą ciało, inne znów uczą panowania nad sobą (strzelanie). Wszystkie zaś są pożyteczne nietylko żołnierzowi dla obrony granic, ale każdemu obywatelowi kraju i bezsprzecznie dopomagają do harmonijnego rozwoju młodzieży.

To byłby jeden z atutów, który mając na widoku oficer instrukcyjny, winien iść wszędzie z ideą przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego. Co do metod, są dwie: albo pracę zaczynać od góry — to jest od zarządów różnych organizacji, dyrekcji szkół itp., od przedstawiania takowym korzyści płynących z wych. fiz. i przysp. wojsk. dla jednostki i państwa i konieczności poświęcania tym sprawom części swego czasu, albo od dołu t. j. trafiać do jednostek i zaczynać od nich.

Obie drogi prowadzą do celu, należy tylko umieć zastosować metody w zależności od warunków. Coraz częściej się zdarza, że poszczególne dyrekcje szkół i kółka młodzieży same interpelują władze wojskowe o wprowadzenie w swe org. pewnych sprawności wojskowych i wych. fizycznego, widząc swe braki w tym kierunku. Od roku obserwuję grupę młodzieży krakowskiej, która zbiera się dwukrotnie w tygodniu w sali lub na dziedzińcu koszar Kościuszki i tam ćwiczy. Młodzież ta, będąc w obozach przysp. rezerw, wyróżniała się swemi wiadomościami, sprawnością i bezwzględnie dużem poczuciem karności. Była też zupełnym (w znaczeniu dodatnim) przeciwstawieniem młodzieży niezorganizowanej, nie należącej do żadnych towarzystw. Lepszą bezwzględnie jest metoda zaczynania pracy od góry, ofic. instr. winien wytężyć wszystkie siły, żeby się porozumieć ze wszystkiemi zarządami, czy dyrekcjami wszystkich, jakie by nie były, legalnie istniejących zrzeszeń, na jego terenie, celem przeprowadzenia tam pracy, przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego.

Inicjatywa ofic. instr. wykaże się w urządzeniu szeregu kursów, zależnie od warunków np. w miejscowości, gdzie stoi artylerja, wyzyska ją i w porozumieniu z dtwem tejże, urządzi kurs artyleryjski, gdzie indziej lotniczy, kawaleryjski, nie mówiąc już o strzeleckich, które winny być wszędzie i stale prowadzone.

W sprawnościach strzeleckich, w porównaniu z Zachodem, jesteśmy tak zaniedbani, (jak to wykazał zeszłoroczny międzynarodowy konkurs strzelecki Związków Strzeleckich, na którym i Polska była reprezentowana), że oficerowie instrukcyjni, jako bezpośredni łącznicy między wojskiem a społeczeństwem, którzy winni mieć na oku zdobywanie przez nie wiadomości i sprawności wojskowych, muszą wytężyć wszystkie siły, aby sport ten postawić na należytym poziomie. Trzeba tylko chcieć! Strzelnice wojskowe mogą stać otworem, a przez zimę można doskonale przejść szkołę strzelecką (mam na myśli wyćwiczenie pojedynczego strzału) w organizacjach, czy na zorganizowanych kursach. Przyrządy bardzo łatwo dadzą się zrobić we własnym zakresie, o ile ich nie można otrzymać z oddziału wojskowego.

Upośledzoną jest u nas i szermierka na szable i bagnety. Na mające się odbyć w sierpniu br. zawody w czworoboju (marsz, bieg 100 m., grenadjerka i szermierka) stowarzyszenia wojsk. wychowawcze nie zgłosiły zawodników. Prawdopodobnie dlatego, że tak szermierka jak i grenadjerka są bardzo upośledzone. Często dochodzą mnie głosy o setkach tysięcy marek w oddziałach, czy to strzelca, czy harcerstwa, pochodzących z rozmaitych kwest. Czyby właśnie nie zwrócić uwagi oddziałom Stow. W. W. na korzyści płynące z nabycia choćby przyborów do szermierki (maski, rękawice, napierśniki) czy do innych sprawności wojskowych, naturalnie, zapewniając jednocześnie prowadzenie tychże. Tą drogą stopniowo oddziały mogłyby się zaopatrzyć we wszelkie przybory własnym sumptem (mówię o tych przyborach, których nie można wypożyczyć z oddziałów wojskowych).

Od jednego z oficerów nieinteresujących się pracą przysp. rezerw doszedł mnie zarzut o pewnym ofic. instr. tego rodzaju: »On ciągle chodzi po mieście, rzadko siedzi w biurze, ciągle go można spotkać na ulicy«. Nie znam wyników pracy owego ofic. instr., ale moim zdaniem chcąc dobrze spełniać swe obowiązki trzeba właśnie »chodzić po mieście«, gdyż w ten jedynie sposób można być w stałym i żywym kontakcie tak z władzami wojskowemi jak cywilnemi i ze społeczeństwem.

W swej krytyce niezapominajmy, że jedynie ruchliwość pozwala wykorzystać dobre konjunktury, gdy te przepadną, długo nieraz przyjdzie czekać na nowe.

W pracy naszej jest jeszcz jeden ważny moment: nie zawsze można czekać na rozkazy z góry, nieraz należy decydować się na pewny krok samemu, obierać metodę i kroczyć nią naprzód, innemi słowy dużo własnej, twórczej inicjatywy. (S. J.)

Wiadomości bieżące.

Redakcja prosi zainteresowane stowarzyszenia, lokalne i okręgowe o nadsyłanie swych komunikatów i wiadomosci bieżących najdalej do 20. każdego miesiąca, wszystkie zaś pisma uprasza o wymianę

Związek Strzelecki. — Komenda Okręgu krakowskiego.

Zjazd strzelecki w Krakowie.

W niedzielę dnia 8. bm. odbył się w Krakowie w sali obrad Rady Miejskiej III. Zjazd Delegatów Okręgu Krakowskiego Związku Strzeleckiego przy udziale kilkuset delegatów jakoteż zaproszonych gości. Zjazd zagaił prezes ustępującego Zarządu Okręgowego, poseł Dr. Ryszard Kunicki, przedstawiając zebranym znaczenie i doniosłość dla Państwa ideologji Strzeleckiej; powszechnego przysposobienia rezerw i wykształcenie szlachetnego typu żołnierza-Obywatela. Pod przewodnictwem p. **Włodzimierza Tetmajera**, a pod koniec w jego zastępstwie p. generała Truszkowskiego, toczyły się ożywione obrady, które przeciągnęły się do późnego popołudnia. Zjazd powitali: imieniem Związku Harcerstwa Polskiego prof. **Dr. Surzycki**, który w serdecznych słowach życzył Związkowi Strzeleckiemu powodzenia i zapewnił o szczerej życzliwości ze strony Polskiego Harcerstwa; imieniem Kół Młodzieży Wiejskiej **p. Styrylski**; imieniem Związku byłych Legjonistów **prof. Pochmarski**; imieniem Związku Polskiego Nauczycielskiego Szkół Powszechnych **prof. Sienko**; imieniem Zarządu Głównego Związku Strzeleckiego **prof. Dr. Wałek.** Po szczegółowych sprawozdaniach z całorocznej pracy, przedłożonych Zjazdowi przez Zarząd, Komendę i Skarbnika Okręgu, uchwalono ustępującemu Zarządowi absolutorjum. Sprawozdania te ujawniły znaczny rozrost pracy Strzeleckiej w ostatnim roku, powstał cały szereg nowych Oddziałów, w istniejących zaś Oddziałach prowadzi się wytężoną pracę wojskową, sportową i kulturalno-oświatową; Związek Strzelecki wziął żywy udział w letnich Obozach Przysposobienia Rezerw, które przysporzyły Związkowi szereg wyćwiczonych instruktorów. Komendę Okręgu sprawował p. Kazimierz Załuski, funkcje kapelana Okręgowego sprawował za przyzwoleniem Księcia Biskupa Krakowskiego, Es. Roman Stojanowski. Praca Związku cechowała apolityczność i ponadpartyjność, którą Zarząd Okręgu uważał stałe za podstawowy warunek prac.

Do Zarządu Okręgowego wybrano: jako prezesa ponownie Dra Rysz. **Kunickiego;** jako członków pp. Generała A. Galicę, Dra M. Grażyńskiego, Dra K. Krzetuskiego, Witolda Langroda, Dra W. Lipińskiego, Prof. Wł. Sienkę, Ks. kapel. R. Stojanowskiego, Zofję Szydłowską, Dra M. Szyszkę, generała A. Truszkowskiego, prof. Dra St. Wróblewkiego, nadto zaś weszli w skład Zarządu delegat D. O. Korp. kpt. E. Pfeiffer, Komendant Okręgu p. Kazimierz Załuski oraz Prezesi i Komendanci wszystkich Obwodów. Do Komisji Rewizyjnej weszli: poseł Dr. E. Bobrowski, p. S. Nunberg (Zator), D-rowa Natalja Steinowa, prof. W. Wodzinowski i p. Janina Załuska; do Okręgowego Sądu Honorowego weszli: Dr. Kornicki (Żywiec), Dr. Zdzisław Kwieciński, p. Jerzy Langrod, Dr. Kazimierz Ostrowski i Dr. Stanisław Stein.

Zjazd załatwił także szereg interpelacyj i spraw przedstawionych przez wybrane ad hoc komisja oraz uchwalił szereg wniosków; między innymi przyjęto burzliwymi oklaskami jednogłośną uchwałą, wzywającą Walny Zjazd Związku Strzeleckiego w Warszawie do zaliczenia prezesa Honorowego Okręgu, p. Włodzimierza Tetmajera, w poczet członków honorowych. — Ponadto uchwalono zwrócić się do Rady Miejskiej Miasta Krakowa z prośbą o oddanie — zgodnie z uchwałą Zjazdu B. Legjonistów z 6/VIII. br. — gruntu »Oleandry« na rzecz Związku Strzeleckiego, celem wystawienia tam »Domu Strzeleckiego«.

Okólnik Zarządu Głównego Związku Strzeleckiego.

Komenda Główna Związku Strzeleckiego przystępuje do organizacji oddziałów żeńskich Związku Strzeleckego dla przeprowadzania prac w myśl załączonego programu. W tym celu utworzoną zostaje przy Komendzie Głównej Sekcja Pracy Kobiet. Kierowniczką Sekcji Pracy Kobiet mianuję por. WP. ob. Witkównę Marję. Przy komendach okręgów i obwodów utworzyć należy analogiczne referaty pracy kobiet. Do zakresu działalności wspomnianej sekcji i referatów należeć będą wszelkie sprawy, dotyczące organizacji, szkolenia i pracy oddziałów kobiecych. Oddziały kobiece tworzone będą na podstawie dotychczasowych zasad organizacyjnych do czasu ustalenia specjalnego regulaminu przez Zjazd Walny Delegatów. Kierowniczce sekcji pracy kobiet przy komendzie głównej ob. Witkównej przysługuje prawo przedkładania komendzie głównej wniosków nominacyjnych komendantek oddziałów ćwiczebnych z uwzględnieniem opinji referatów okręgowych i obwodowych, oraz kierowniczek referatów. Przeprowadzić należy w myśl tymcz. regulaminu, opracowanego przez sekcję pracy kobiet.

(—) Malski, komendant główny, (—) Dr. Dłuski, prezes.

Wiadomości z Okręgu.

Zjazd delegatów obwodu Chrzanów.

W dniu 24-go września odbył się w siedzibie Zarządu Obwodu Chrzanowskiego Zw. Strzel., w Zatorze, zajzd delegatów tegoż Obwodu. Zjazd ten obesłały wszystkie oddziały tego Obwodu z wyjątkiem dwuch (Smelice i Spytkowice).

Zjazd zagaił prezes Zarządu Obwodowego, ob. Piotr Pluta, który po powitaniu przybyłych na zazd gości przedstawił ogólny zakres działalności zarządu jakoteż wspomniał o zmarłym członku Obwodu, śp. Zygmuncie Kolinku, którego pamięć obecni uczcili przez powstanie.

Na przewodniczącego zjazdu powołano następnie przez aklamację ob. prezesa Plutę, na sekretarza zaś ob. Zofję Rokowską.

Przedłożone sprawozdania sekretarza i skarbnika zarządu uchwalili bez dyskusji. Żywa dyskusja wywiązała się nad sprawozdaniem komendanta obwodu przedłożonem przez ob. komendanta Władysława Wichmana. Dyskusja toczyła się przeważnie około trudności, na jakie praca strzelecka wszędzie natrafiała przeważnie z powodu braku odpowiedniej ilości broni i przyborów technicznych. W sprawie tej zjazd polecił nowowybranemu zarządowi obwodu zwrócić się do kompetentnej Powiatowej Komendy Uzupełnień z prośbą o zajęcie odpowiedniego stanowiska, by przeszkody te usunąć.

Po sprawozdaniu Komendy Obwodu i dyskusji, zebrani członkowie wyluchali sprawozdań: ob. Michała Baścika kmdta oddziału Oświęcim, ob. Kazimierza Janosika z oddziału Oświęcim i ob. Zelińskiego, kmdta oddziału Zator.

/ ciąg dalszy/

SPIS ABSOLWENTÓW KURSÓW OBOZÓW P.R.

L.św.	Imię i Nazwisko:	Adres :	Zawód:	Rok urodz.	P.K.U.	Wynik Egzam.
163.	Edward KWINTA	Oświęcim	ucz.II.mech. tech.Bielsk	1905	Wadowice	dobry
203.	Henryk WANICK	Oświęcim-Brzeszcze	ucz.szk.hand. Brzeszcze /Sokoł/	1901	"	b. dobry intr.
125.	Tadeusz FLIŚNIK	Oświęcim	ucz.slusar. Oświęcim	1905	"	dostat
153.	Franciszek K O S	ul.Jagiełły 64.Oświęcim	cech kowals. strzelec	1905	"	dobry
16.	Władysław DUSZYK	Wadowice urz.poczt.	ucz.gimn. Wadowice	1904	"	b. dobry
79.	Tadeusz PODOBA	Andrychów	-"-	1904	"	dobry
76.	Mieczysław PAJĄK	zakł.górn. Siersza Wodna	ucz.gimn. Chrzanow	1904	"	"
71.	Sylwester OBTUŁOWICZ	Jaworzno	-"-	1903	"	"
83.	Stanisław RZEPKA		-"-	1904	"	"
26.	Jan GRABOWSKI	Oświęcim Głęboka 254	ucz.gimn. Oświęcim	1902	"	"
105.	Maksymil. WISCHIK	Wadowice por.W.P.	ucz.gimn. Wadowice	1905	"	b. dobry
36.	Władysław JĘDRAS	Pobiednik Wielki.p. Miechow	ucz.gimn. Miechow	1902	Miechów	"
54.	Lodosław KULESZA	Starostwo Minsk Maz.	-"-	1904	"	"
58.	Zygmunt LODOWSKI	Racławice ad.Miechow	-"-	1905	"	dobry
62.	Wacław MICHALSKI		-"-	1903	"	dost.
93.	Zygmunt ŚLADKOWSKI	Olkusz urz.gorn.	ucz.gimn. Olkusz	1904	"	dobry
85.	Antoni ŚCIĄŻKO	ul.3.Maja 242.Olkusz	-"-	1906	"	"
155.	Zygmunt KOZERA	Komarów	ucz.gimn. Miechow /harcerz/	1905	"	"
204.	Roman WALIGÓRSKI	Olkusz	harcerz	1905	"	b. dobry
115.	Stanisław BOGACZ	Komarów	ucz. harcerz.	1902	"	dobry
200.	Stanisław TOMASZEWSKI	Tarnów Klikowska 612.	Szk.powsz. harcerz	1904	Tarnów	dost.

L.św.	Imię i Nazwisko:	Adres :	Zawód :	Rok urodz.	P.K.U.:	Wyni egz
143.	Jan JEŻ	688 Kościuszki	Szk. handl.	1904	Tarnów	dobr
164.	Kazimierz LANGNER	Św. Anny 5.	"	1904	"	"
177.	Karol MUSZKIET	Krakowska 7.	abs. I. gimn.	1904	"	b. dobr
154.	Bronisław KOPYCIŃSKI	"	ucz. I. gimn. tarn.	1906	"	"
206.	Ludwik WCISŁO	Basowa 13. pow. Dąbrowa	ucz. gimn. Tarnow	1903	"	dost
152.	Roman KOSIŃSKI	Tar. Hynowska 738.	"	1904	"	dobr
159.	Edward KUD	Wojterowicza 653.	"	1906	"	"
222.	Jan ROGAWSKI	Orniny Jasło	ucz. gimn. III. Tarnow	1905	"	b. dobr
145.	Kazimierz JEZIERSKI	Krakowska 81.	ucz. II. handl. Tarnow	1903	"	dobr
137.	Kazimierz HORNIAK	N. Świat 5.	III. Sem. Tarn.	1903	"	"
168.	Michał MACHOWSKI	Krakowska 7.	ucz. III. gimn. Tarn.	1903	"	b. dobr
220.	Ludwik LOTKO	Grotgera 891	ucz. V. gimn. Tarn.	1906	"	dobr
191.	Eugienjusz RYDAROWSKI	Szewska 14.	ucz. VII. gimn. Tarn.	1903	"	"
161.	Adolf KURANT	Krakowska 6.	ucz. V. gimn. Tarn.	1906	"	"
15.	Zygmunt DOBROWOLSKI	N. Sącz	Ucz. Szk. real. Tarnow	1904	"	b. dobr
5.	Bolesław BIENIASZ	Ks. Skargi 758.	ucz. Szk. handl. Tarnow	1906	"	dobry
12.	Tadeusz CHOLEWA	Ogrodowa 14.	ucz. kl. VII gimn. Tarnow	1904	"	"
31.	Maksym. CHAFTEK	Krasinskiego 785	"	1903	"	"
42.	Zbigniew KAWALERSKI	Żabińska 12	"	1906	"	"
57.	Rudolf LIPEŃSKI	Krasińskiego 568.	ucz. kl. VI. gimn. Tarn.	1904	"	"
67.	Mieczysław MOSKAL	Zielona 5.	ucz. sem. naucz.	1903	"	dosta
77.	Ździsław PARTYKA	Tarnow Krakowska	ucz. I. gimn. Tarn.	1903	"	dobry
66.	Ernest MOSLER	Ogrodowa 14	ucz. VII. kl. Szk. real.	1901	"	b. dobry

L.św.	Imię i Nazwisko :	Adres:	Zawód:	Rok urodz.	P.K.U.	Wynik egzam.
106.	Tadeusz WILKOSZEWSKI	Krakowska	ucz.I. gimn.Tarn.	1905	Tarnow	dobry
84.	Józef S A K	Kościuszki 576.	ucz.sem. naucz.	1904	"	"
91.	Jan STEFAŃSKI	Mynarska 10.	ucz.I.gim. kl.VII.	1905	"	b. dobry
14.	Zygmunt DANECKI	Tuchów	ucz.sem. naucz.	1905	"	kl.tylko z 3-ch przedm.
10.	Bolesław CHABOWSKI	Głowackiego 217.Brzesko	ucz.gimn. Brzesko	1904	"	dobry
13.	Wojciech CHRZAN	Kościuszki Brzesko	"	1904	"	b. dobry
73.	Stefan OPOKA	Zielonka 388	"	1904	"	dobry
69.	Stefan NIZIŃSKI	Tuchów	ucz.sem. naucz.Tarn.	1906	"	dostat
35.	Roman JAWORSKI	Tuchów Brzeska 16.	ucz.gimn. Myslenice	1904	Nowy Targ	dobry
92.	Stanisław STOPKA	p.Białka u.p.Orrzendnik.	ucz.gimn. N.Targ.	1906	"	b. dobry
182.	Władysław PŁOMIŃSKI	Maków	nauczyciel Z.H.P.		"	"
120.	Władysław DĄBROWSKI	Stary Sącz	buchalter Z.H.P.	1903	Nowy Sącz	dobry
139.	Michał JANIK	St.Sącz Dw.kolej.	Zw.Strzel.	1903	"	"
166.	Antoni LOCHO	Stary Sącz	"	1903	"	"
135.	Mieczysław GRULICH	"	ślusarz Zw.Strz.	1903	"	dobry
104.	Mieczysław WÓJCIK	N.Sącz Długosza	ucz.gimn. N.Sącz.	1903	"	b. dobry
6.	Jan BOCHENEK	N.Sącz, Jagiellońsk.	ucz.sem. naucz.St. Sącz.	1903	"	"
2.	Tadeusz BEREK	N.Sącz Matejki	ucz.sem. naucz.	1902	"	"
1.	Piotr BASTA	Tabaszowa p.N.Sącz	"	1903	"	dobry
17.	Aureljusz DZIUNIKOWSKI	N.Sącz Poprzeczna	ucz.gimn. N.Sącz	1904	"	"
32.	Tadeusz HUET	N.Sącz Konopnickiej 13.	"	1904	"	"
101.	Józef TOKARCZYK	N.Sącz Matejki	ucz.sem. naucz.St. Sącz.	1904	"	"
103.	Władysław ULMAN	N.Sącz Kunegundy	"	1905	"	"

L.św.	Imię i Nazwisko :	Adres:	Zawód:	Rok urodz	P.K.U.	Wynik egzam.
19.	Gadek Alfons	Biała nizna Grybow	ucz.gimn. N.Sącz	1903	Nowy Sącz	dobry
23.	GNOISKI Dominik	Grybow stacja	"	1906	"	"
9.	CESARCZYK Zygmunt	St.Sącz Sobieskiego	"	1905	"	"
25.	GOLIK Władysław	Woroinkowice	"	1903	"	b. dobry
34.	GODEK Włodzimierz	Moszczenica ad Gorlice	ucz.gimn. Gorlice	1905	"	dobry
68.	NIEWCZAS Adolf	Gorlice	"	1905	"	b. dobry
81.	PRZYCZYNEK Bolesław	"	"	1906	"	"
95.	SULMA Ignacy	"	"	1905	"	dobry
100.	SZATKO Adam	"	"	1906	"	"
117.	CZARNOTA Franciszek	Nowy Targ	ucz.gimn. N.Targ.	1903	Nowy Targ	"

&&&&&&&&&&&&&&&&&&&&

Na wniosek ob. Baścika zjazd uchwalił jednogłośnie zwrócić się do władz wojskowych z prośbą o przeniesienie urządzanych przez PKU. kursów miesięcznych z Wadowic do Oświęcimia, jako miejscowości dla wszystkich oddziałów dogodniejszej.

Do zarządu wybrano przez aklamację: jako prezesa ponownie ob. Piotra Plutę, jako sekretarza ob. Zofję Rakowską, jako skarbnika ob. Stanisława Czapkiewicza, jako kier. sekcji kult.-ośw.: ob. Józefa Suskiego, oraz ob. Wojciecha Golińskiego, wszystkich z Zatora; dalej z Oświęcimia: Dra Wiktora Bałandandę i ob. Franciszka Maćkowskiego, z Brzeszcz: ob. Karola Kruczałę i Karola Bartosza, z Jaworzna: ob. Jana Kubika i Alojzego Cholewę,

Do komisji rewizyjnej wybrano ob. Marcina Drozdowicza, Rudolfa Popkiewicza i Józefa Larisza jako członków, oraz ob. Józefa Kiedronia i Jana Mydlarza jako zastępców.

Po wyczerpaniu porządku dziennego przewodniczący zjazd zamknął, wznosząc okrzyk na cześć Naczelnika Państwa, Józefa Piłsudskiego, który zebrani trzykrotnie powtórzyli.

Nowy Zarząd Obwodu Krakowskiego.

Zarząd Główny Zw. Strzel. zatwierdził wybrany na zebraniu delegatów w dniu 18. X. br. następujący Zarząd Obwodów Kraków-Miasto i Kraków-Powiat, mający w myśl uchwały tego zebrania fungować jako »Zarząd Obwodu Krakowskiego«:

prezes: Dr. Zygmunt Bielski, wiceprezes: Dr. Mieczysław Kaplicki, sekretarz: Tadeusz Nowiński, skarbnik: Drowa Natalja Steinowa. Członkowie: Dr. Władysław Medyńsski płk. Stanisław Barzykowski, ppłk. Stanisław Kruk-Szuster Zofja Linkówna, ppłk. Dr. Tadeusz Jakubowski, Władysław Żędzianowski.

Nadto wchodzą automatycznie w skad zarządu: komendant obwodu Kraków-Miasto ob. Józef Olszyna-Wilczyński, komendant obwodu Kraków-Powiat ob. Dr. Zygmunt Wusatowski oraz komendanci i prezesi oddziałów obu obwodów.

Do komisji rewizyjnej wybrani zostali:

jako członkowie: Henryk Uziembło, Bolesław Pochmarski, Jan Widliński, jako zastępcy: kpt. Tadeusz Dąbrowski, red. Leopold Tomaszkiewicz.

Z obwodu Wadowice.

Zarząd i komenda obwodu Wadowice Związku Strzeleckiego (okręg krakowski) zamieściła w rozkazie obwodowym z dnia 10. X. 1922 następujące podziękowanie:

»Zarząd i Komenda Obwodu i Oddziału Wadowice składają tą drogą gorące podziękowanie Wydziałowi Tow. Gimn. Sokół w Wadowicach, a w pierwszym rzędzie WP. Prezesowi Hemmemu Kazimierzowi za bezinteresowne odstąpienie ubikacji dla Zw. Strzeleckiego w budynku Sokoła oraz za łaskawe zezwolenie użytkowania wielkiej sali na ćwiczenia oddziału.

Wydział Sokoła dał wybitny przykład solidarności, którą powinny mieć na oku wszystkie Stowarzyszenia o podobnych celach, a oddając bezinteresownie lokal Związkowi Strzeleckiemu, przyczynił się w wysokim stopniu do rozwoju tegoż w tutejszym mieście«.

W Brodach (Obwód Wadowice, Okręg Krakowski).

W dniu 29. października odbyło się we wsi Brody (powiat Wadowice) zebranie organizacyjne Związku Strzeleckiego.

Referat wygłosił Zast. Komendanta Obwodu Wadowickiego Zw. Strzel., ob. Łazarski oraz oficer instr. PKU., por. Fiuczek, na wniosek których zebrani jednomyślnie uchwalili założyć Oddział Związku Strzeleckiego w Brodach. Wybory do Zarządu Oddziału dały następujący wynik: Prezesem wybrany został ob. senator Hammerling, wł. dóbr, Wiceprezes ob. Jan Kosek (I.), członkami ob. ob.: Antoni Leśniak, Dyr. szkoły Władysław Gasiński, Jan Kosek (II.), Józef Mislecki, Kawa, Baran, Łyczak, Józef Ramz i Jan Ramz. Funkcje Komendanta Oddziału objął były legionista, sierżant, ob. Józef Moskała.

Na zebranie to przybył również Oddział Zw. Strzel. z Izdebnika pod komendą ob. Komendanta Franciszka Oremusa.

Po wyborach Zarządu i ukonstytuowaniu się w ten sposób nowego Oddziału, obecni zaśpiewali Rotę przy dźwiękach przybyłej spcjalnie orkiestry. Zebranie zakończył przemówieniem ob. ppor. rez. Franciszek Roch-Kowalski, staraniem i pracy którego Związek Strzelecki zawdzięcza podatny grunt, na jaki prace organizacyjne w tutejszych okolicach natrafiły. — Po przemówieniu ob. Kowalskiego zebrani wnieśli trzechkrotnie okrzyk na cześć Naczelnego Wodza Józefa Piłsudskiego i Rzeczypospolitej Polskiej.

Akcja założenia Związku Strzeleckiego także w okolicznych miasteczkach i wsiach już jest w toku. Młodzież niezwykle chętnie garnie się do pracy w Związku Strzeleckim, co będzie z pewnością przykładem dla gmin sąsiednich.

Związek Harcerstwa Polskiego. Zarząd Oddz. krakowskiego.

Zjazd delegatów z Zw. Harc. Pol. w Krakowie.

Dnia 8-go października br. odbył się w gmachu Uniw. Jagiell. w Krakowie, zjazd delegatów Zarządu Oddziału Krakowskiego, Związku Harc. Polskiego.

Po wysłuchaniu sprawozdań Zarządu Oddziału, komendant Chorągwi, Kół Przyjaciół Harc. i Akadem. Koła Harc. jak również referatu przedstwiciela Naczelnictwa i załatwieniu całego szeregu spraw bieżących, przystąpiono do wyboru nowego Zarządu Oddziału w następującym składzie: prezes Dr. Kutrzeba prof. U. J., gen. Minkiewicz, Drowa Fiszerowa, J. Owiński, kurator krakowskiego okręgu szkolnego, Dr. Ciechanowski prof. U. J., prof. Wyrobek, Ks. Dr. Caputa, dyr. banku handl. Walczak, dyr. gimn. Jaroszewicz, z Rzeszowa radca Szczerba, Dr. Inż. Affanasowicz kmdt. Chor. męskiej i F. Kasprzykówna kmdtka Chor. żeńskiej.

Zebranie Zarządu Oddz. Krak. ZHP.

Dnia 28-go października o godzinie 18-tej odbyło się pierwsze zebranie nowego Zarządu pod przewodnictwem prof. U. J. Dr. Kutrzeby. Obecni byli: prócz przewodniczącego, gen. Minkiewicz, prof. U. J. Dr. Ciechanowski i radca Szczerba, Drowa Fiszerowa, dyr. Walczak, delegat wojsk. kpt. Janecki, zastępca komendanta Chor. m. por. Kaliński, kmdtka Chor. żeńskiej F. Kasprzykówna, Bielec i kmdt. Chor. m. Dr. inż. Affanasowicz.

Treścią zebrania było uregulowanie i likwidacja spraw po obozowych, sprawy gospodarcze t. j. zaopatrzenie Komend w umeblowanie i przybory kancelaryjne, opał itp. Dalej, sprawą pracy harcerskiej w ręcznych warsztatach rzemieślniczych.

Na wniosek por. Kalińskiego wyłoniono z Zarządu dwie sekcje 1) dochodową i 2) wychowania fizycznego z prawami kolpracji. W skład pierwszej weszli: Dyr. Walczak i Drowa Fiszerowa. W skład drugiej prof. U. J. Dr. Ciechanowski, gen. Minkiewicz, na przewodniczącego przewidziano prof. Wyrobka.

Na tym posiedzenie zamknięto o godzinie 20-tej.

Dział urzędowy.

SPIS ABSOLWENTÓW KURSÓW W OBOZACH W RYTERSKIEJ I ROZTOCE.

W ślad za podanym spisem absolwentów obozów P. R. w »Komunikcacie Nr. 10« podaję w załączniku jego zakończenie.

Sprawozdanie z zawodów międzyobozowych przysp. rezerw w Warszawie.

W myśl rozkazu MSWojsk. L. 10187/W. F. odbyły się w dniu 15 i 16/X. br. w Warszawie na boisku DOK. Nr. I. zawody międzyobozowe przysposobienia rezerw.

Organizacja zawodów.

Techniczne przygotowanie i przeprowadzenie zawodów poruczone zostało przez DOK. I., kmdtowi kursów gimnastyczno-strzeleckich mjr. Wężykowi.

Organizacja zawodów pierwszego dnia 15/X. na boisku kursu wypadła wzorowo. Zawody, w których uczestniczyło 46 uczestników stających do konkursu w 11 działach lekkiej atletyki przeprowadzone zostały w ciągu 2-ch godzin a więc niezwykle szybko i sprężyście.

Drugiego dnia organizacja szwankowała o tyle, że marsz 3 klm. odbył się z godzinnem opóźnieniem, spowodowanym również spóźnionym strzelaniem, które odbyło się z powodu remontu »strzelnicy mokotowskiej, na folwarku mokotowskim«.

Wręczenie nagród w gmachu kursów Okręgowych Gimnastyczno-Strzeleckich, przewidziane na godzinę 7, uległo również opóźnieniu ze względu na trudność obliczeń, pierwszy raz w ten sposób skombinowanych zawodów.

Dodać należy, że z powodu oczekiwania w dniu 15. X. na reprezentacje Dowództw i świata urzędowego, zawody rozpoczęły się o godzinę później, niż przewidywał program.

Mała obecność publiczności na zawodach tłomaczy się wczesną porą zawodów, które w przyszłości należałoby urządzać w godzinach popołudniowych. Nieobecność młodzieży szkolnej, tłomaczyć należy, pomimo wysłanych zaproszeń do Dyrekcji szkół, również wczesną godziną, ponieważ w godzinach rannych 10 —12, młodzież szkolna uczęszcza każdej niedzieli na obowiązkowe nabożeństwo kościelne.

Udział w zawodach i wyniki:

W zawodach: pięciobój wojskowo-sportowy złożony z obowiązkowych ćwiczeń.

1) Strzelanie z karabinu długiego na odległość 100 mtr., do tarczy 12-sto pierścieniowej i

2) Marsz drogowy 3 klm. w obciążeniu żołnierskim: karabin, bagnet, plecak naładowany, pas, ładownica i hełm, wszystko wagi 40 klg., oraz z dowolnych ćwiczeń według wyboru zawodnika.

3) Skok w dal, w wyż, i o tyczce,

4) Rzutów granatem, kulą, dyskiem, oszczepem,

5) Biegów na 100, 200 400 i 800 mtr., brało udział 46 uczestników, według następującej przynależności:

DOK. I.: obóz Garbatka 9, obóz Warszawa 11,
DOK. II.: obóz Tomaszów Lub. 2,
DOK. IV.: obóz Zwierzyniec 3, obóz Jarantowicze 2,
DOK. V.: obóz Roztoka 6,
DOK. VII.: obóz Rzucewo 4, obóz Biedrusko 3,
DOK. VII.: obóz Harcerski 2, Rzucewo 4, Razem 46.

Nieprzysłanie zawodników usprawiedliwiły: DOK. III., DOK. IX., i DOK. X.

Wyniki zawodów.

a) Skoki.

1) **Skok w dal** — startowało 28.
Na odległość do 3-ch mtr. skoczył 1.
Na odległość od 3.00 do 3.50 m, skoczył 2.
Na odległość od 3.50 do 4.00 m. skoczyło 9.
Na odległość od 4.00 do 4.50 m. skoczyło 10.
Na odległość od 4.50 do 5.00 m. skoczyło 5.
Na odległość 5.17 m. skoczył 1.

2) **Skok w wyż** — startowało 10.
Na wysokość 1.20 mtr. skoczyło 2,
Na wysokość 1.25 mtr. skoczyło 6,
Na wysokość 1.35 mtr. skoczył 1,
Na wysokość 1.45 mtr. skoczył 1.

3) **Skok o tyczce w wyż** — startował jeden i skoczył na wysokość 2.20 mtr.

b) Rzuty.

1) **Rzut granatem** — startowało 22.
Na odległość od 18 do 20 mtr. rzuciło 4,
Na odległość od 20 do 25 mtr. rzucił 1,
Na odległość od 25 do 30 mtr. rzuciło 8,
Na odległość od 30 do 35 rzuciło 6,
Na odległość od 35 do 37.45 mtr. rzuciło 3

2) **Rzut dyskiem** — startowało 4.
Na odległość 19,75 mtr. rzucił 1,
Na odległość 23.48 mtr. rzuciło 2,
Na odległość 25.00 mtr. rzucił 1.

3) **Rzut oszczepem** — startowało 5.
Na odległość od 21 — 30 mtr. rzuciło 3,
Na odległość od 30 — 36.7 mtr. rzuciło 2,

4) **Rzut kulą** — startowało 6.
Na odległość 6.50 mtr. rzucił 1,
Na odległość od 7.00 do 7.50 mtr. rzuciło 4.
Na odległość 8.35 mtr. rzucił 1.

c) Biegi.

1) **Bieg na 100 mtr.** — startowało 18.
Osiągnęło czas: 16 sek. i wyżej 5,
15 sek. i wyżej 2,
14 sek. i wyżej 3,
13 sek. i wyżej 7,
12 4/5 sek. 1.

2) **Bieg na 200 mtr.** — startowało 4.
Osiągnęło czas 30 sek. i wyżej 3,
30 sek. 1.

3) **Bieg na 400 mtr.** — startowało 8.
Osiągnęło czas: od 1 m. 11 sek. do 1 m. 14 sek. — 3.
1 mn. 1 sek. do 1 min. 10 sek. — 4,
1 min. — 1.

4) **Bieg na 800 mtr.** — startowało 5.
Osiągnęło czas: 2 min. 39 sek. — 3,
2 min. 33 sek. — 1,
2 min. 32 4/5 sek. — 1.

d) Strzelanie na 1000 mtr.

Z długiego karabinu z podpórką — startowało 39.

Trzy strzały próbne, 5 strzałów serją, pogoda mglista,

mokra, (kapuśniaczek), strzelnica otwarta, światło jednostajne, godzina 11 — 1 rano.

Osiągnęło: poniżej 15 punktów 2 zawodników,
od 15 do 20 punktów 3 zawodników,
od 20 do 25 punktów 4 zawodników,
od 25 do 30 punktów 3 zawodników,
od 30 do 35 punktów 6 zawodników,
od 35 do 40 punktów 7 zawodników,
od 40 do 45 punktów 9 zawodników,
od 45 do 50 punktów 3 zawodników,
od 50 do 52 punktów 2 zawodników.

Wybito 12-tek 4, 11-tek 22, 10-tek 21, 9-tek 23, 8-mek 24, 7-mek 22.

Ogólna celność strzałów wynosi około 60% na 195 oddanych strzałów.

e) Marsz 3 klm.

Startowało 39. Ze względu na brak chronometrów odmierzono czas tylko dwum pierwszym zawodnikom, a mianowicie:

19 min. 3 2/5 sek. pierwszy, 19 min. 25 sek. drugi, reszta zawodników przybyła w czasie mniejwięcej 5 min. później.

Zwycięzcy i nagrody.

1) **Mieszkowski** Jerzy DOK. I. obóz **Garbatka**, nagroda dyplom i srebrny zegarek,

2) **Siemiński** Zygmunt DOK. V. obóz **Roztoka**, nagroda: dyplom i księgozbiór w artystycznie wykonanej oprawie,

3) **Swida** Edward DOK. VII. obóz **Rzucewo**, nagroda: dyplom i flober gwintowany,

4) **Cekler** Hieronim DOK. IV. obóz **Zwierzyniec**, nagroda: dyplom i pistolet automatyczny,

5) **Gastman** Zdobysław DOK. IV. obóz **Zwierzyniec**, nagroda: dyplom i karabinek (sztucer).

Oprócz tego wręczono **upominki w postaci 4-ch kompletów kostjumów gimnastycznych** i jednego swetera następującym zawodnikom: **Obtułowicz i Wilczek DOK. V., Walicki** DOK. II., **Skrzypczak** DOK. VII. i **Parkot** DOK. I.

Nagrody wręczył generał brygady Latour w obecności ppłk. Koca, mjra Minkowskiego i innych oraz w obecności przedstawiciela Min. Zdrowia Dr. Światopełk-Zawadzkiego.

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
SZTAB GENER ODDZIAŁ III.|P. R.

Program przysposobienia kobiet do służby pomocniczej w akcji podczas wojny.

Zasady ogólne.

I. W chwilach przełomowych każdy naród musi powołać do pracy ogólno-państwowej wszystkie siły kraju, ażeby osiągnąć zwycięstwo. Dzieła narodu polskiego dają pod tym względem wiele smutnych doświadczeń. Niejednokrotnie bowiem — właśnie w nieuświadomieniu obywatelskim i braku przygotowania całego społeczeństwa do obrony państwa należy szukać przyczyn naszych klęsk narodowych. Przeciwnie lata wojny polskiej wykazują dowodnie, że oparłszy się na siłach wszelakich swych obywateli i ich samorzutnej inicjatywie może nawet powstające państwo zwyciężyć. W czasie walki o Lwów stanęli do pracy państwowo-twórczej wszyscy, którym uświadomienie narodowe wskazywało drogę, do obowiązku stanęły i kobiety polskie, zajmując najrozmaitsze placówki pracy obywatelskiej, jak i wreszcie w myśl tradycji naszych dawnych bohaterek — idąc w szeregi żołnierskie, w szeregi tych, którzy wzięli na swe barki wykreślenie i obronę granic państwa. Udział kobiet w walkach o Lwów, obronie Wilna, Warszawy, są to chwile, kiedy zwarte oddziały kobiece szły naprzeciw wroga i spełniły swój obowiązek sumiennie. Lecz były to chwile ostatecznej potrzeby. Natomiast przez cały czas trwania wojny polskiej i na całym terenie państwa zajmowała kobieta polska posterunki pomocnicze służby wojskowej. Pracowała w szpitalach i oddziałach wojskowych jako lekarz czy sanitarjuszka, w biurach wojskowych władz centralnych i wyższych dowództw. Większość czynności kancelaryjnych, wykonywanych było przez siły żeńskie, podobnie choć w mniejszym stopniu w służbie gospodarczej i łączności; cały zastęp kobiet, organizując w armji pracę kulturalno-oświatową i pełniąc funkcje referentów oświatowych, kształciły żołnierza naszego na żołnierza-obywatela. W ich ręku spoczywało kierownictwo licznych gospód i świetlic.

Pominąwszy inne działy służby — należy jeszcze podkreślić fakt, że w roku 1920 sześć batalionów kobiecych pełniło służbę wartowniczą we wszystkich większych miastach państwa polskiego.

Zajmując te wszystkie placówki pomocnicze, zastępując żołnierzy mężczyzn, kobieta polska tem samem powiększała stan liczebny armji walczących; a jako element ochotniczy, który stanął do służby sam, przez nikogo nie wzywany i czynem wywalczyć musiał prawo spełniania obowiązku, podnosiła ducha w wojsku.

We wszystkich działach pracy kobiety wykazywały wybitną sumienność, obowiązkowość i wytrwałość oraz wytrzymałość fizyczną niemal równą wytrzymałości żołnierzy-mężczyzn. Całokształt prac dał rezultat bezwzględnie dodatni. Mimo liczne braki, które należy podkreślić i wyciągnąć z nich doświadczenia na przyszłość. Praca każdorazowo była organizowaną dorywczo, bez planu, była improwizowaną, a siły zarówno na stanowiskach wykonawczych, jak i kierowniczych przeważnie bez przygotowania fachowego.

Niejednolitość organizacji i ogólny brak podstaw organizacyjnych niejednokrotnie dał się dotkliwie odczuwać. Wreszcie częściowo na skutek braków wymienionych, w wielu wypadkach pracowniczką była kobieta cywilna, podczas gdy na ogół wprowadzenie do wojska w czasie wojny elementów cywilnych jest zjawiskiem ujemnem, zarówno ze względu na niedostosowanie się ich do koniecznej karności ograniczoną odpowiedzialność, jak i ze względów natury finansowej.

W dobie obecnej państwo polskie, wykwitłe z zawieruchy wojennej, żądać musi od wszystkich swych obywateli maksymalnego wysiłku, ażeby w jak najkrótszym czasie mogło stanąć na możliwie najwyższym poziomie siły wewnętrznej i zewnętrznej.

Sąsiedzi nasi i państwa zachodnie w czasie wojny europejskiej zrozumiały fakt, że tylko przygotowanie całego narodu do wojny daje gwarancję bezpieczeństwa i zwycięstwa, a wojna w państwach zachodnich powołała do służby liczne zastępy kobiet. Dziś wszędzie aktualną jest myśl ochotniczego wyszkolenia wojskowego młodzieży. Tem więcej położenie naszego państwa, jego otwarte granice, i sąsiedzi nastrojeni zaborczo i żądni odwetu, zmuszają nas do utrzymania całego narodu w pogotowiu wojennem i samoobrony.

Doświadczenia wojny polskiej wykazują dobitnie, że powołanie w czasie wojny kobiet do służby pomocniczej wojskowej, jako elementu ochotniczego, jest pod każdym względem korzystne, a biorąc pod uwagę ewentualne powiększenie się liczebnego stanu w armji w linji koniecznego.

Można przewidzieć następujące główne działy pomocniczej służby kobiet:

1) służba łączności (telefonistki, telegr., hughesistki, radjotel., w stałych stacjach wojskowych oraz w stacjach cywilnych miliaryzowanych),

2) Sł. kancelaryjna (biuralistki w biurach centralnych wojskowych, oraz w wyższych dowództwach kreślarki itp.),

3) Sł. gospodarcza (kierownictwo współdzielne, stanowiska oficerów i podoficerów gospodarczych, pomoc dla żołnierza),

4) S. sanitarna (lekarze i sanitarjuszki w stałych szpitalach wojskowych),

5) Sł. oświatowa (instruktorskie, oświatowe, kierownictwo świetlić i bibljotek, wykładowcy przedmiotów ogólnych),

6) Sł. wywiadowcza - kurjerska (wywiad zaczepny, kurjerki, utrzymanie łączności z terenem chwilowo zajętym, lub objętym przez walkę partyzancką),

7) Sł. prawnicza (w sądownictwie wojskowym),

8) Sł. doraźne, wynikłe z potrzeb wojny i wymagające fachowych wiadomości cywilnych, oraz pewnego ogólnego wykształcenia wojskowego np. a) pomoc w tłumaczeniu prac wojskowych z obcych języków, dla szybszego wyzyskania doświadczeń wojny, b) pewne prawa naukowe, labolatorja itp. związane z potrzebami wojska, c) sł. prasowa i agitacja i inne.

9) W przemyśle wojennym (kierowniczki i robotnice).

W zakresie tych służb jako niestojących w sprzeczności ze specjalnemi cechami psychicznemi i fizycznemi natury kobiecej, kobietą może pracować wydajnie, tem więcej, jeżeli będzie odpowiednio przygotowana fizycznie, moralnie i fachowo, a wyszkolenie ogólno-wojskowe, przeprowadzone w minimalnym zakresie, daje możność zrozumienia roli jednostki w pracy całości, oraz możność ewentualnej samoobrony.

Stąd wynika konieczność prowadzenia równolegle z ogólnem przysposobieniem rezerw, prac przygotowawczych w środowiskach młodzieży żeńskiej, ażeby w chwili wybuchu wojny mieć zastępy fachowo wyszkolonych i wewnętrznie karnych kobiet i tą drogą unikać improwizacji w organizowaniu, a dyletantyzmu w pracy.

Program wyszkolenia kobiet, podobnie jak całokształt przysposobienia rezerw, ma na celu przygotowanie kobiet do objęcia w chwili wybuchu wojny placówek służby pomocniczej wojskowej. Poczynania te, oparte na doświadczeniu prób czasu wojennego, dążą — jak wspomniano wyżej do usunięcia dorywczej improwizacji w organizacji i wyszkoleniu pomocniczych elementów armji, do wyzyskania czasu pokoju by zadania te prowadzić systematycznie i spokojnie i przygotować w rezultacie maximum ujętych ewidencyjnie i wyszkolonych jednolicie sił.

Praca ta musi dążyć do swych celów przez:

1) uświadomienie ogółu kobiet o konieczności pogotowia wojennego całego narodu,

2) Odpowiednio przeprowadzane wychowanie fizyczne, dla wyrobienia tężyzny, odporności i karności, jako niezbędnej i realnej podstawy wszelkiej pracy,

3) przeprowadzenia w minimalnym zakresie wyszkolenia wojskowego, celem przygotowania do samoobrony i zorjentowania w warunkach życia wojskowego,

4) przeprowadzenia wyszkolenia fachowego w zakresie służb wymienionych.

Powszechnie znanym jest fakt, że wychowanie fizyczne, które na ogół do niedawna stało u nas bardzo źle wśród młodzieży żeńskiej zaniedbywane było całkowicie i dziś jeszcze pod tym względem niema dostatecznego zrozumienia. Jedną z nielicznych organizacji tę ideę propagujących jest harcerstwo, które postawiło wychowanie fizyczne, jako jeden z najważniejszych — dział wychowania wogóle, wychowanie fizyczne musi być podwaliną wszelkiej pracy w kierunku wyrobienia tężyzny moralnej i karności, koniecznych na każdym zajmowanym stanowisku. Tem więcej musi ono być podstawą pracy przygotowawczo-wojskowej.

Prócz charakteru przygotowawczego należy szerzenie wychowania fizycznego postawić jako cel sam przez się, właśnie ze względu na ogólny nizki poziom rozwoju fizycznego kobiet drogą organizowania systematycznych kursów gimnastycznych, rozwijania zamiłowania do sportów i gier ruchowych, można podnieść zainteresowanie ogółu i sprawność jednostek.

Przysposobienie rezerw kobiecych obejmuje wyszkolenie ogólno-wojskowe, zawierające szereg wiadomości wojskowych, z przyczyn następujących:

a) specjalna technika pracy wojskowej bezwzględnie wymaga od każdej jednostki, jakąkolwiek ona funkcję pełni zrozumienia istoty wojny, jej elementów, obowiązków i potrzeb wojska.

b) wprowadzanie do wojska czynników niezaznajomionych i niedostosowanych do systemu karności wojskowej, np. siły cywilne, utrudnia pracę, a nawet działa destrukcyjnie. Chodzi o karność wewnętrzną, której wyrobienie wymaga dłuższej pracy wychowawczej,

c) wyszkolenie ogólno-wojskowe zapozna kobietę z organizacją armji, system pracy wojskowej, przyzwyczaji ją do zachowania się w służbie i przez to wytworzy w kobiecie konieczną w pracy pewność siebie,

d) każdy obywatel naszego państwa musi być zdolny do samoobrony. Kobieta zajmująca jakikolwiek posterunek służby pomocniczej wojskowej, przy zmienionych losach wojny, czy wobec wielkiego rozwoju walki chemicznej, łatwo stanie się balastem dla otoczenia, jeżeli nie będzie potrafiła obronić samą siebie. Natomiast uchroni ją od tego umiejętność władania bronią i znajomość środków ochronnych,

e) w razie wtargnięcia nieprzyjaciela do wnętrza kraju, pomyślne zmiany w dalszym przebiegu wojny, może sprowadzić przedewszystkiem współdziałanie z wojskami własnemi ze strony wszystkich obywateli zajętych obszarów. Stąd konieczność poznania podstawowych elementów sztuki wojskowej,

f) utrzymanie faktycznej łączności między wojskiem a społeczeństwem, osiągnąć można jedynie drogą zaznajomienia ogółu z zasadniczemi problemami służby wojskowej. W programie przysposobienia wojskowego kobiet jest to konieczne również ze względu na fakt wyboru jednego z działów służby dla specjalizacji.

Wyszkolenie fachowe będzie szerzone drogą organizowania systematycznych kursów, na które zgłaszać się będą kandydatki, zależnie od swych specjalnych upodobań i uzdolnień, po przejściu wstępnego przeszkolenia ogólnego.

W całokształcie prac przygotowawczych wojskowych główny nacisk będzie położony na wyrobienie jajnajglębiej pojętego uświadomienia narodowego i państwowego, oraz wykształcenie charakterów silnych, jednostek w pracy sumiennych, obowiązkowych, karnych i wytrwałych, o wysokiem poczuciu godności osobistej, odpowiedzialności za swe czyny.

Prace przygotowawcze wojskowe będą prowadzone na terenie istniejących organizacji, w zakres programu których wchodzi praca wychowawczo-obywatelska, w środowiskach fachowo pracujących w działach wyżej wymienionej służby pomocniczej, oraz we wszystkich środowiskach młodzieży żeńskiej, w których drogą uświadomienia państwowego powstanie zrozumienie konieczności tej pracy.

Ogólny zakres wyszkolenia powinien być taki, aby dać pojęcie uczestniczkom o istocie, zasadach i zadaniach wojska, oraz jego podstawach organizacyjnych — dać im podstawy do dalszego szkolenia się fachowego.

II. Program obejmie:

A) Wychowanie fizyczne:

1) gimnastyka, 2) gry, 3) sporty.

B) Przysposobienie wojskowe: 1) powinności obywatela, 2) wiadomości o organizacji wojska własnego i wojsk ościennych, 3) wiadomości o życiu wewnętrznem wojska, 4) gospodarka i administracja pieniężna, 5) służba w polu, a) ćwiczenia ze służby polowej (marsze i obozownictwo) b) tere-

noznawstwo, c) łączność, 6) Nauka broni a) znajomość broni, b) zasady strzelania, 7) Służba sanitarna, 8) Służba gazowa, 9) Służba kancelaryjna.

SPRAWOZDANIA OFICERÓW INSTRUKCYJNYCH.

1) **PKU. Nowy Targ.**

Wydatnie współpracuje na tym terenie Kmda Obwodu Związku Strzeleckiego. Zorganizowano ostatnio oddziały Zw. Strzel. Gronków, Charklowa, Czarny Dunajec, Waksmund. Praca w Zw. Strzel. kuleje z jednej strony trochę, ze względu na roboty jesienne w polu, z drugiej strony ze względu na wybory.

Zw. Harc. Pol. rozwija się pomyślnie, szczególnie w szkołach średnich, młodzież zachęcona pracą w obozach wakacyjnych przysp. rezerw pracuje z nadzwyczajną ochotą nad dalszem przysp. wojsk. swojem i innych.

Sokół na tym terenie ciągle uchyla się od pracy nad przysposobieniem wojskowem, propagując tylko wychowanie fizyczne.

Społeczeństwo tut. odnosi się przychylnie do pracy nad przysp. wojsk.

2) **PKU. Biała-Bielsko.**

Praca nad przysposobieniem rezerw na tutejszym terenie dzięki poparciu ze strony PP. Dyrektorów szkół daje pozytywne wyniki.

Ze strony Dtwa Dywizji Górskiej jakoteż i ze strony Dcy 3 psp. ppułk. Wagnera i Dcy 4 psp. majora Ostrowskiego ma w każdym wypadku dużą pomoc, czy to przy organizowaniu, czy to przez dostarczenie broni, amunicji i oficrów instrukc.

W ubiegłym miesiącu zorganizowano:
1) hufiec »Krajowa Szkoła Kupiecka« w Białej,
2) hufiec »Szkoła Przemysłowa Polska« w Bielsku,
3) hufiec »Seminarjum naucz. męskie w połączeniu z gimnazjum« w Białej,
4) hufiec »Szkoła Handlowa« w Cieszynie,
5) hufiec »Gimnazjum« w Cieszynie.
6) hufiec »Seminarjum naucz. męskie« w Cieszynie.

We wszystkich hufcach skupione jest przeszło 500 uczniów. Jak dotychczas na każdą lekcję przychodzi młodzież w komplecie i ochoczo. Tygodniowo w każdym hufcu jest zajęcia dwie godziny, prócz tego w Szkole Przemysłowej w Bielsku, gdzie wychowanie fizyczne nie jest programem nauki przewidziane, poświęca młodzież jeszcze jedną godzinę na gimnastykę, której udziela bezinteresownie profesor wychowania fizycznego pan prof. Dychtoń z Semin. naucz.

Jako instruktorowie wojskowi zgłosili się bardzo chętnie do współpracy i zostali przydzieleni z 3 psp. kpt. Ojrzanowski i pchor. Więckowski, z 4 psp. kpt. Kopecki, por. Burjan i por. Kwoka.

Dnia 29. IX. odbyło się na strzelnicy garnizonowej szkolne strzelanie przedkonkursowe, w którem wzięło udział 43 uczestników obozu P. R. w Rytrze i 35 uczniów ze szkół. W dniu 26. IX. i 27. IX. odbyło się strzelanie konkursowe Dywizji Górskiej, w którem mieli wziąść udział i uczniowie, z powodu jednak fatalnej pogody — deszcz i ciężka mgła — strzelanie uczniów odłożono do najbliższej sposobności.

Dtwa Dywizji Górskiej, jakoteż i dyrektorowie szkół zakupili bardzo ładne nagrody konkursowe.

Dnia 1. X. odbyło się zgromadzenie w Kętach, inspirowanem przez naucz. p. Piskorczyka absolwenta kursu w Biedrusku. Po krótkim wyjaśnieniu bardzo licznie zgromadzonym obywatelom, przystąpiono do reorganizacji nieczynnego »Sokoła« tworząc równocześnie oddział ćwiczebny.

3) **PKU. Wadowice.**

Z dniem rozpoczęcia roku szkolnego powołane zostały z powrotem do życia legje szkolne, przyczem należy podkreślić, iż inicjatywa wznowienia wyszła od władz szkolnych.

Program wyszkolenia w myśl instrukcji z szerokiem uwzględnieniem wychowania fizycznego — wykłady i ćwiczenia dwa razy tygodniowo.

Wykładowcy i instruktorzy:
w Wadowicach: por. Hennig 12 pp.,
w Chrzanowie: profesor Gruszeczka (zdemobilizowany por.) i podoficer instrukcyjny,
w Oświęcimiu: profesor Tyran i podoficer instrukc.

Liczba chłopców w legjach od 60—100 poczynając od klasy piątej.

W szkołach nie mających gimnastyki, kładzie się specjalny nacisk na wychowanie fizyczne.

Po okresie robót polnych praca Organizacji działających na terenie wsi wzmogła się.

Najwydatniej widzi się to w powiecie Wadowickim, gdzie praca prowadzona jest systematycznie i planowo. Jako powód, bliskość centrum organizacyjnego, łatwość komunikacji, korzystanie z środków technicznych i instruktorskich w miejscu postoju 12 pp. i PKU.

Powiaty Chrzanów i Oświęcim — w stadjum dalszej organizacji.

Dodatnie wyniki letnich kursów przysposobienia rezerw zyskały na nowych zwolennikach wśród inteligencji, które zgłosiły swój udział w pracy i postanowiły wyłonić Powiatową Radę Wychowania Fizycznego w powiecie Chrzanowskim. Do Rady tej wejdą przedstawiciele wszystkich miejscowych »Związków« co pozwoli ułożyć braterskie wspólne warunki pracy nad idą P. R.

Powiatowy Komitet Przysposobienia Rezerw w Oświęcimiu przemianował się na Radę Wychowania Fizycznego i kontynuuje swoją działalność.

Na terenie PKU. Wadowice ofic. instr. uruchomił 2 nowe kursy P. R. a to: kurs łączności dla harcerzy (drużyna Wadowicka) prowadzi ppor. Graca, zaczęto 2-go października, wykłady 2 razy w tygodniu. Kurs karabinów maszynowych dla »Strzelców« początek kursu 9-go października br. prowadzi por. Kwiatkowski 12 pp.

Dotychczasowy brak karabinów do ćwiczeń wpływał bardzo ujemnie na pracę.

Praca w organizacjach W. W.

1) Związek Strzelecki rozwija się we wszystkich trzech powiatach.

2) »Sokół« nieco żywszy ruch organizacyjny w powiecie chrzanowskim.

3) »Harcerstwo« przystąpiło na nowo do pracy po ferjach wakacyjnych.

4) **PKU. Nowy Sącz.**

Praca nad przysposobieniem rezerw po powrocie absolwentów obozów letnich P. R. znalazła należyte zrozumienie i wzbudziła zapał w młodzieży szkół średnich. Prawie wszyscy uczniowie zgłosili się do hufców szkolnych.

Ćwiczenia odbywają się dwa razy tygodniowo.

W Stow. W. W. praca zahamowana z powodu wyborów.

5) **PKU. Miechów.**

Wśród oddziałów Związku Strzeleckiego panuje zapał do ćwiczeń wojskowych, broń jest, brak jednakże instruktorów, podoficerowie instrukcyjni nie wystarczają ze względu na fatalny stan komunikacyjny.

W pracy Z. H. P. widocznym jest brak z góry określonego programu, co wypływa przedewszystkiem przez zupełny prawie brak kontaktu z wyższymi instytucjam harcerskiemi.

6) PKU. Będzin.

Praca na tut. terenie wychodzi poza Stow. Wojsk. Wych. Ostatnio odbyło się kilka konferencji z nauczycielami gimnastyki szkół średnich w celu rozpoczęcia pracy w szkołach. Najenergiczniej wzięły się do tego szkoły m. Dąbrowy. Przy magistracie stworzono sekcję wychowania fizycznego, na czele stanął Dr. Brokowski. Z inicjatywy tej sekcji otworzono kurs dla nauczycieli gimnastyki szkół powszechnych pod kierunkiem p. Kostki, absolwenta kursu w Rembertowie. Równocześnie został utworzony kurs dla uczniów, pod kierownictwem oficera instrukcyjnego.

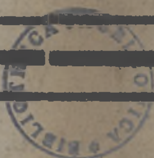
W najkrótszym czasie rozpocznie się praca z tut. strażą ogniową, nawiązany jest kontakt z komendantem oddziału Dąbrowa-Będzin p. Kaliszkiem, narazie przystępuje się do ułożenia programu i niwelacji boiska.

Przy PKU. został utworzony kurs dla przeszkolenia instruktorów organizacji W. W., który da uczestnikom wiadomości z zakresu wychowania fizycznego, musztry bojowej i szkoły strzelca. Ćwiczenia odbywać się będą od godziny 9-tej do 13-tej w każdą niedzielę i święta pod kierunkiem ofic. instrukcyjnego.

7) PKU. Tarnów.

W miesiącu wrześniu i październiku przeprowadzałem prace wstępne dla zorganizowania hufców szkolnych. Dyrektorowie szkół średnich przyrzekli jaknajdalej idące poparcie. Zorganizowałem hufce młodzieży szkolnej w następujących szkołach: Gimnazjum I. Stan uczniów w hufcu 73. Gimnazjum II. Stan. 52. Krajowa Szkoła Ogrodnicza. Stan 35. Krajowa Szkoła Handlowa 32.

Program wyszkolenia jest analogiczny z programem obozów letnich. Instruktorami są: Oficer instrukcyjny, podofic. instrukcyjni i absolwenci obozów letnich, którzy w pracy powyższej są ogromnie pomocni. Praca w Stow. W. W. wobec wyborów została zahamowana do czasu ich ukończenia.

Redaktor: kapitan Edward Pfeiffer, ref. przysp. rezerw D. O. K. Nr. V.
Redakcję numeru zamknięto dnia 22. grudnia 1922 r.

Drukarnia wojskowa D O.,Korp. Nr. V. w Krakowie.